

Ядролық авария туралы жедел хабарлау жөніндегі конвенцияны ратификациялау туралы

Қазақстан Республикасының 2010 жылғы 3 ақпандағы № 243-IV Заңы

1986 жылғы 26 қыркүйекте Венада қабылданған Ядролық авария туралы жедел хабарлау жөніндегі конвенция ратификациялансын.

Президенті

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы н ы ң
Н.Назарбаев

Ядролық авария туралы жедел хабарлау жөніндегі Конвенция

(2010 жылғы 9 сәуірде күшіне енді - ҚР СИМ-нің ресми сайты)

Осы Конвенцияға қатысушы мемлекеттер,
ядролық қызметтің бірқатар мемлекеттерде жүзеге асырылып жатқанын сезіне
о т ы р ы п ,

ядролық қызметті жүзеге асырған кезде қауіпсіздіктің жоғары деңгейін қамтамасыз ету үшін ядролық аварияларды болдырмауға және егер ол орын алса, кез келген осындай авариялардың зардаптарын мейлінше азайтуға бағытталған жан-жақты шаралардың қабылданып келгенін және қабылданатынын атап көрсете отырып,

ядролық энергияны дамыту және пайдалану қауіпсіздігі саласында халықаралық ынтымақтастықты одан әрі нығайту ниетін білдіре отырып,

трансшекаралық радиациялық зардаптарды барынша азайту мақсатында мемлекеттердің ядролық авария туралы тиісті ақпаратты неғұрлым жедел беруі қажеттігіне көз жеткізе отырып,

осы салада ақпарат алысу туралы екі жақты және көп жақты уағдаластықтардың пайдалылығын атап көрсете отырып,

төмендегілер туралы келісті:

1-бап

Қолдану аясы

1. Осы Конвенция салдарынан радиоактивтік заттар шығарылатын немесе шығарылуы мүмкін және ол халықаралық трансшекаралық шығарындыға әкелетін немесе әкелуі мүмкін болып, басқа мемлекет үшін төмендегі 2-тармақта көрсетілген қатысушы мемлекеттердің немесе тұлғалардың немесе солардың заңды құзырындағы немесе бақылауындағы заңды субъектілердің қондырғыларына немесе қызметіне

байланысты радиациялық қауіпсіздік тұрғысынан мәнге ие болуы мүмкін кез келген авария жағдайында қолданылады.

2. 1-тармақта көрсетілген қондырғылар мен қызметтер:

- a) орналасқан жеріне қарамастан кез келген ядролық реактор;
- b) ядролық отын циклінің кез келген қондырғысы;
- c) радиоактивтік қалдықтармен жұмыс істеу жөніндегі кез келген қондырғы;
- d) ядролық отынды немесе радиоактивтік қалдықтарды тасымалдау және сақтау;
- e) ауыл шаруашылығы, өнеркәсіптік, медициналық мақсаттар үшін және осы салаларда ғылыми зерттеулер жүргізу үшін радиоизотоптарды дайындау, пайдалану, сақтау, жою және тасымалдау; және
- f) ғарыштық объектілерде энергия алу үшін радиоизотоптарды пайдалану болып табылады.

2-бап

Хабарлау және ақпарат

1-бапта көрсетілген авария жағдайында (бұдан әрі «ядролық авария» деп аталатын), өзі сол бапта айтылатын қатысушы мемлекет:

a) тікелей немесе Атом энергиясы жөніндегі халықаралық агенттік арқылы (бұдан әрі «Агенттік» деп аталатын) 1-бапта аталғандай, әсері тиген немесе әсері тиюі мүмкін мемлекеттерді, сондай-ақ Агенттікті ядролық авария, оның сипаты, уақыты, қашан болғаны және қажет болған кезде оның дәл орыны туралы хабардар етеді;

b) тікелей немесе Агенттік арқылы, сондай-ақ Агенттікке, 5-бапта көрсетілгендей, осы мемлекеттерде радиацияның зардаптарын мейлінше азайтуға қатысты қолда бар осындай ақпаратты өздері туралы (a) тармақшада айтылған мемлекеттерге кешіктірмей ұсынады.

3-бап

Басқа да ядролық авариялар

Қатысушы мемлекеттер радиацияның зардаптарын мейлінше азайту мақсатында, 1-бапта көрсетілгеннен өзгеше, ядролық авариялар туралы хабарлауды жүзеге асыруы мүмкін.

4-бап

Агенттіктің функциялары

А г е н т т і к :

a) 1-бапта көрсетілгендей, әсері тиетін қатысушы мемлекеттерге, мүше мемлекеттерге, сондай-ақ басқа да мемлекеттерге және тиісті халықаралық

үкіметаралық ұйымдарға (бұдан әрі «халықаралық ұйымдар» деп аталады) 2-баптың (а) тармақшасына сәйкес алынған хабардар ету туралы дереу хабарлайды; және

б) 2-баптың (б) тармақшасына сәйкес алынған ақпаратты кез келген қатысушы мемлекетке, мүше мемлекетке немесе тиісті халықаралық ұйымға сұратуы бойынша кешіктірмей береді.

5-бап

Берілетін ақпарат

1. 2-баптың (б) тармақшасына сәйкес берілген ақпаратқа сол сәтте хабардар етуші қатысушы мемлекеттің қолындағы мынадай деректер кіреді:

а) уақыты, дәл орыны және ретіне қарай ядролық аварияның сипаты;

б) тиісті қондырғы немесе қызмет түрі;

с) радиоактивтік заттардың трансшекаралық шығарындысына қатысты ядролық аварияның болжамды немесе анықталған себебі және дамуы мүмкіндігі;

д) іс жүзінде қаншалықты мүмкін және орындылығын қоса алғанда, радиоактивтік шығарындының сипаты, ықтимал физикалық және химиялық нысаны, сондай-ақ саны, құрамы және тиімді биіктігі;

е) радиоактивтік заттардың трансшекаралық шығарындысын болжау үшін қажетті іс жүзіндегі және болжалды метеорологиялық және гидрологиялық жағдайлар туралы мәліметтер;

ф) радиоактивтік заттардың трансшекаралық шығарындысына қатысты қоршаған орта мониторингінің нәтижелері;

г) алаңнан тыс қабылданған немесе жоспарланған қорғау шаралары;

h) радиоактивтік шығарындының уақыты бойынша болжамды беталысы.

2. Оның болжамды немесе шын мәнінде тоқтауын қоса алғанда, мұндай ақпарат қажетті уақыт аралығынан кейін авариялық жай-күйі туралы одан әрі тиісті ақпаратпен толықтырылады.

3. Мұндай ақпаратты хабардар етуші қатысушы мемлекет беретін жағдайларды қоспағанда, 2-баптың (б) тармақшасына сәйкес алынған ақпарат шектеусіз пайдаланылуы мүмкін.

6-бап

Консультациялар

Сұратқан мемлекетте радиация зардаптарын мейлінше азайту мақсатында 2-баптың (б) тармақшасына сәйкес ақпарат беретін қатысушы мемлекет іс жүзінде жүзеге асырылу шамасына қарай, әсері тиетін қатысушы мемлекет сұрататын бұдан әрі ақпаратқа немесе консультацияларға қатысты сұрау салуға кешіктірмей жауап қайтарады.

7-бап

Құзыретті органдар және байланыс пункттері

1. Әрбір қатысушы мемлекет Агенттікті және тікелей немесе Агенттік арқылы басқа қатысушы мемлекеттерді 2-бапта көрсетілген хабардар ету мен ақпаратты жіберуге және алуға жауапты құзыретті органдар және байланыс пункттері туралы хабардар етеді. Осындай байланыс пункттеріне және Агенттіктегі орталық пунктке тұрақты негізде қол жеткізілуге тиіс.

2. Әрбір қатысушы мемлекет 1-тармақта көрсетілген ақпаратта болуы мүмкін кез келген өзгерістер туралы Агенттікті кешіктірмей хабардар етеді.

3. Агенттік мұндай ұлттық органдардың және байланыс пункттерінің, сондай-ақ тиісті халықаралық ұйымдардың байланыс пункттерінің жаңартылған тізімін жүргізеді және оны қатысушы мемлекеттер мен мүше мемлекеттерге және тиісті халықаралық ұйымдарға береді.

8-бап

Қатысушы мемлекеттерге көмек

Осы Конвенцияның мақсаттарына қол жеткізу үшін Агенттік өзінің Жарғысына сәйкес және өзі ядролық қызметті жүзеге асырмайтын және белсенді бағдарламаны жүзеге асыратын мемлекетпен шектесетін, бірақ қатысушы болып табылмайтын қатысушы мемлекеттің сұрауы бойынша радиациялық бақылаудың тиісті жүйесін құру мүмкіндігіне және орындылығына зерттеу жүргізеді.

9-бап

Екі жақты және көп жақты уағдаластықтар

Өзара тиімді мүдделерін жүзеге асыру мақсатында қатысушы мемлекеттер бұл орынды деп табылған жағдайларда осы Конвенцияның мәнісіне қатысты екі жақты немесе көп жақты уағдаластықтар жасасу туралы мәселені қарауы мүмкін.

10-бап

Басқа да халықаралық келісімдермен байланыс

Осы Конвенция осы Конвенция қамтитын мәселелерге қатысты қазіргі халықаралық келісімдер бойынша немесе осы Конвенцияның мәнісі мен мақсатына сәйкес жасалған болашақ халықаралық келісімдер бойынша қатысушы мемлекеттердің өзара құқықтары мен міндеттемелерін қозғамайды.

11-бап

Дауларды реттеу

1. Қатысушы мемлекеттердің арасында немесе қатысушы мемлекет пен Агенттік арасында осы Конвенцияны түсіндіруге немесе қолдануға қатысты дау туындаған жағдайда тараптар дауды келіссөздер жолымен реттеуде мақсатында немесе дауларды реттеуде өздеріне қолайлы кез келген басқа бітімгерлік тәсілдер мен өзара консультациялар жүргізеді.

2. Егер қатысушы мемлекеттер арасындағы осындай сипаттағы дау 1-тармаққа сәйкес консультациялар жүргізу туралы өтініш келіп түскен сәттен бастап бір жыл ішінде реттелуі мүмкін болмаса, онда ол мұндай дауға қатысушы кез келген тараптың өтініші бойынша ол шешім қабылдау үшін төрелік сотқа беріледі немесе Халықаралық Сотқа жіберіледі. Дау төрелік сотқа берілген жағдайда, егер өтініш келіп түскен сәттен бастап алты ай ішінде дауласушы тараптар төрелік істі қарауды ұйымдастыруға қатысты келісімге келе алмаса, тараптардың бірі Халықаралық Соттың Төрағасынан немесе Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысынан бір немесе одан да көп төреші тағайындауды сұрай алады. Дауға қатысушы тараптардың өтініштерінде қарама-қайшылықтар болған жағдайда, Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысына жүгіну басымдыққа ие болады.

3. Осы Конвенцияға қол қойған, ратификациялаған, қабылдаған, мақұлдаған немесе оған қосылған кезде мемлекет өзін 2-тармақта көзделген дауларды реттеудің бір не екі рәсімдерімен байланысты емес деп есептейтінін мәлімдей алады. Басқа қатысушы мемлекеттер осындай мәлімдеме күшінде болатын қатысушы мемлекетке қатысты 2-тармақта көзделген дауды реттеудің қандай да бір рәсіміне байланысты болып табылмайды.

4. 3-тармаққа сәйкес мәлімдеме жасаған қатысушы мемлекет, ол туралы депозитарийге хабарлама жасау жолымен мәлімдемені кез келген уақытта алып тастай алады.

12-бап

Күшіне ену

1. Осы Конвенция барлық мемлекеттердің, сондай-ақ Намибия бойынша Біріккен Ұлттар Ұйымының Кеңесі ұсынған Намибияның қол қоюы үшін Атом энергиясы жөніндегі халықаралық агенттіктің Венадағы Орталық мекемелерінде және Біріккен Ұлттар Ұйымының Нью-Йорктағы Орталық мекемелерінде тиісінше 1986 жылғы 26 қыркүйектен және 1986 жылғы 6 қазаннан бастап ол күшіне енгенге дейін немесе қай мерзімнің неғұрлым ұзақ болуына қарай, он екі ай ішінде ашық болады.

2. Мемлекет, сондай-ақ Намибия бойынша Біріккен Ұлттар Ұйымының Кеңесі

ұсынған Намибия қол қою жолымен немесе ратификациялаудың, қабылдаудың немесе мақұлдаудың талаптарына қол қойғаннан кейін ратификациялау, қабылдау немесе мақұлдау туралы құжатты сақтауға өткізу жолымен немесе қосылу туралы құжатты сақтауға өткізу жолымен өзі үшін осы Конвенцияның міндеттілігіне келісім білдіре алады. Ратификациялау, қабылдау, мақұлдау немесе қосылу туралы құжаттар депозитарийге сақтауға өткізіледі.

3. Осы Конвенция үш мемлекет өздері үшін осы Конвенцияның міндеттілігіне келісімін білдіргеннен кейін отыз күннен соң күшіне енеді.

4. Осы Конвенция күшіне енгеннен кейін өзі үшін оның міндеттілігіне келісім білдірген әрбір мемлекет үшін, осы Конвенция ол мемлекет үшін келісім білдірген күннен кейін отыз күннен соң күшіне енеді.

5. а) Осы Конвенция осы бапта көрсетілгендей, егемен мемлекеттерден тұратын және осы Конвенция қамтитын мәселелер бойынша келіссөздер жүргізу, халықаралық келісімдер жасасу және қолдану саласында құзыретке ие халықаралық ұйымдардың және өңірлік ықпалдас ұйымдардың қосылуы үшін ашық.

б) Өздерінің құзыретіне кіретін мәселелерде мұндай ұйымдар өздерінің атынан құқықтарды жүзеге асырады және осы Конвенция қатысушы мемлекеттерге беретін міндеттемелерді орындайды.

с) Өзінің қосылу туралы құжатын сақтауға өткізген кезде мұндай ұйым депозитарийге осы Конвенция қамтитын мәселелерге қатысты өз құзыретінің шегі көрсетілген мәлімдеме жібереді.

д) Мұндай ұйым мүше мемлекеттердің дауысына қосымша қандай да бір дауысқа ие болмайды.

13-бап

Уақытша қолдану

Мемлекет қол қоюы бойынша немесе осы Конвенция өзі үшін күшіне енгенге дейін кейіннен, кез-келген уақытта осы Конвенцияны уақытша негізде қолданатынын жариялауы мүмкін.

14-бап

Түзетулер

1. Қатысушы мемлекет осы Конвенцияға түзетулер енгізе алады. Ұсынылған түзету депозитарийге жіберіледі, ол оны барлық басқа қатысушы мемлекеттерге дереу жібереді.

2. Егер қатысушы мемлекеттердің көпшілігі депозитарийден ұсынылған түзетулерді қарау үшін конференция шақыруды талап етсе, онда депозитарий барлық қатысушы мемлекеттерді осындай конференцияға шақырады, ол шақырулар жіберілгеннен кейін

отыз күн өткен соң ашылады. Конференцияда барлық қатысушы мемлекеттердің үштен екі көпшілік даусымен қабылданған кез келген түзету барлық қатысушы мемлекеттердің Вена мен Нью-Йоркте қол қою үшін ашық хаттама түрінде ресімделеді.

3. Хаттама өздері үшін оның міндеттілігіне үш мемлекет келісім білдіргеннен кейін отыз күннен соң күшіне енеді. Хаттама күшіне енгеннен кейін оның міндеттілігіне келісім білдірген әрбір мемлекет үшін хаттама келісім білдірген күннен кейін отыз күн өткен соң осы мемлекет үшін күшіне енеді.

15-бап

Күшін жою

1. Қатысушы мемлекет депозитарийге жазбаша хабарлау арқылы осы Конвенцияның күшін жою алады.

2. Күшін жою депозитарий хабарламаны алған күннен кейін бір жылдан соң күшіне енеді.

16-бап

Депозитарий

1. Агенттіктің Бас директоры осы Конвенцияның депозитарийі болып табылады.

2. Агенттіктің Бас директоры қатысушы мемлекеттерге және барлық басқа да мемлекеттерге :

а) осы Конвенцияға әрбір қол қойылуы немесе оны түзету туралы кез келген хаттама туралы ;

б) осы Конвенцияға немесе түзету туралы кез келген хаттамаға қатысты ратификациялау, қабылдау, мақұлдау немесе қосылу туралы құжаттың сақтауға әрбір берілуі туралы ;

с) 11-бапқа сәйкес кез келген мәлімдеме немесе мұндай мәлімдемені алып тастау туралы ;

д) 13-бапқа сәйкес осы Конвенцияны уақытша негізде қолдану туралы кез келген мәлімдеме туралы ;

е) осы Конвенцияның және оған кез келген түзетулердің күшіне енуі туралы; және

ф) 15-бапқа сәйкес жарияланған кез келген күшін жою туралы дереу хабарлайды.

17-бап

Түпнұсқалық мәтіндер және куәландырылған көшірмелер

Осы Конвенцияның тең түпнұсқалы болып табылатын ағылшын, араб, испан, қытай, орыс және француз тілдеріндегі мәтіндері Атом энергиясы жөніндегі халықаралық агенттіктің Бас директорына сақтауға өткізіледі, ол куәландырылған көшірмелерді

қатысушы мемлекеттерге және барлық басқа да мемлекеттерге жібереді.

Тиісті дәрежедегі уәкілетті төменде қол қоюшылар осыны растай отырып, 12-баптың 1-тармағында көрсетілгендей, қол қою үшін ашық осы Конвенцияға қол қойды.

Бір мың тоғыз жүз сексен алтыншы жылғы қыркүйек айының жиырма алтыншы күні Венадағы арнаулы сессияда Атом энергиясы жөніндегі халықаралық агенттіктің Бас конференциясы қабылдады.

РҚАО-ның ескертпесі. Бұдан әрі Конвенцияның ағылшын, араб, испан, қытай, орыс және француз тілдерінде мәтіндері берілген.